

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXCVII. Si pater filiæ certam summam legaverit, & bona illi pro certo
pretio im eodem testamento reliquerit, non tenetur hæres filius ad
evictionem propriam bonorum datorum in solutum; sed ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

CAPUT CXCVII.

Si pater filiae certam summam legaverit, & bona illi pro certo pretio eodem testamento reliquerit, non tenetur hæres filius ad evictionem propriam bonorum datorum in solum, sed ad improprium, videlicet ad æstimationem bonorum evictorum juxta valorem temporis testamenti: qui valor regulandus est juxta proportionem Legitimæ; itaut pro eo quod legitimam excedit, non debeat evictio, si legatum factum fuerit de bonis loco legitimæ. In legato alternativo, re una perempta, quid hæres præstare debeat. Rei litigiosæ legatæ evictio non debetur regulariter.

SUMMARIUM.

- 1 Pro legato factio conjuncta persona hæres tenetur de evictione quoad æstimationem.
- 2 Pro legato quod tenet locum legitimæ filii, debetur evictio.
- 3 Evictio que debetur pro legato, est impropria, quæ ad rei æstimationem terminatur.
- 4 Æstimatio que præstatur pro legato evicto, referri debet ad valorem temporis testamenti, & num. 15.
- 5 Legatis bonis, aut eorum valore, datur electio heredi dandi bona, vel eorum pretium.
- 6 Legatum filia factum loco legitimæ, si fuerit evictum, limitanda est æstimatio rei evictæ ad ratam ipsius legitimæ.
- 7 Evictio non debetur de iis que testamento relinquuntur, quia testator censetur tantum relinquere jus quod habet, sed debetur æstimatio loco evictionis.
- 8 Pro legato legitima loco factio debetur evictio, sed tantum usque ad concurrentiam legitimæ.
- 9 Quando agitur de filio herede, non idem statueretur quod in extraneo legatario. In filio enim, vel alia conjuncta persona, cui legatum relatum est, locus est evictioni ad pretium.
- 10 In legato alternativo, una re perempta absque mora heredis, sufficit aliam præstari, quamvis electio esset legatarii: & num. 13.
- 11 In debito alternativo interdum electio est creditoris, interdum debitoris.
- 12 Quando electio spectat ad creditorem, si res una pereat absque culpa & mora debitoris, extinguatur electio. Quid si debitor fuerit morosus, ibid.
- 14 In legato alternativo, una re perempta, locus est evictioni impropria. Declara ut supr. num. 1. 2. & 3. Limita etiam ut infr. num. 16. & seqq.
- 15 Æstimatio rei legata, cuius temporis respectu faciendæ est: & sup. num. 4.
- 16 In legato alternativo, si res una litigiosa esset tempore testamenti, subsequente evictione, hæres de illa non tenetur.

- 17 In legato alternativo bonorum, vel æstimationis illorum, legatarius non potest scindere testamenti iudicium, nec acceptare partem in bonis, & partem in pecunia.
- 18 Rei peremptæ casu fortuito evictio nulla debetur.
- 19 Legatum rei alienæ factum conjuncta persona, non convertitur in æstimationem, si hæres similis sit conjuncta persona.
- 20 In legato alternativo, ut sciatur an locus sit evictioni rei peremptæ, voluntas testatoris attendenda est.
- 21 Interpretatio sumenda est pro æquitate inter tres servanda.
- 22 In legato alternativo presumitur quod testator crediderit unam rem æquivalere alteri, & quod sub illo respectu legaverit.
- 23 Opinio testatoris in æstimatione rei legata alternative, prævalet veritati.

Inter primarios Nobilitatis viros extrajudicialiter tractabatur de evictione bonorum filie, in testamento paterno dotis nomine legatorum. In qua dicebam in primis, non esse dubitandum quin hæres patris teneatur de evictione, pro bonis per patrem filia pro ejus legitima legatis: non ex eo solum quod hæres ad id per Antium Curæ fuerat condemnatus; & sed etiam quia agebatur de legato factio conjunctæ personæ: quo casu hæres si rem præstare nequeat, tenetur ad illius æstimationem: l. cum alienam 10. Cod. de legat. & ibi DD. communiter, Gloss. in l. si filium 71. alia 74. §. de evictione, in verb. ex stipulatu, ff. de legat. 1. & ibi DD. Cytac, controvers. §. 43. num. 5. Marci. ibi 1. var. resolut. cap. 105. num. 7. Rot. decis. 263. num. 11. part. 1. recent. Mangil. quest. 63. num. 23. in tractat. de evictionib.

Præterea cum legatum illud teneat locum legitimæ, quæ filia super bonis patris debita est, debetur pro bonis legatis evictio, ut explicat Gomef. lib. 2. var. resolut. cap. 2. num. 3. & vers. quod tamen singulariter intellige.

Est tamen verum, quod evictio ista non sonum propriam evictionis naturam, sed improprium, quæ terminatur ad præstationem æstimationis ut legatæ, ut dicunt DD. superius allegati; & ibi eos Gomef. lib. 2. var. resolut. cap. 2. num. 36. vel aut scivit: qui dicit quod hæres tenetur ad æstimationem, & hoc casu non est vera evictio, sed impropria; quia legatum hoc casu reducitur ad valorem & æstimationem rei: & allegat Gloss. in l. hæres servum, & ibi DD. communiter, & ibi evictio. Gloss. etiam in dist. 1. si domus, & de evictione, ff. de legat. 1. Mangil. de eviction. dist. quest. 1. num. 23. Idem cum hoc casu supponeretur, tantum legatariæ multo majores summas exegit ex bonis in solum datis pro dote ejus uxoris, per eum venditis, quam ascendat summa decem millium scutorum, & quæ dos taxata sit; lequitur, illum ad improprium istam evictionem agere non posse.

Nec opus est recurrere ad aliam æstimationem, quam ad eam quam testator ipse fecit in suo testamento, qui bona legata ad summam illam decem millium scutorum æstimavit, præstare cum ipse sciret licet, quæ super illis bonis durante ejus vita mota fuerat, ita ut voluerit bona illa amare tanquam litigiosa, & habito respectu ad alibi eventum. & illa quippe æstimatio legatum fieri debet, habito respectu ad valorem bonorum de

de tempore testamenti. *Cancer. lib. 2. resolut. cap. 6. de solution. n. 150. post Iason. in l. cum quid, in lectura, ff. si cert. per. Sord. consil. 195. num. 14. per text. in l. si ita legatum, ff. de aur. & argent. leg. Mantica. de consuet. lib. 3. tit. 11. num. 5.*

5 Idque eo magis, quia testator non simpliciter fecit legatum bonorum, sed dixit quod legabat bona, vel illorum valorem: & sic alternativè: quæ bona æstimavit ad summam duodecim millium scutorum, ita ut hæres non teneretur simpliciter ad præstationem bonorum, sed solvendo illorum valorem liberetur: *leg. Stichum 95. ff. de solut. leg. statuliberam 11. §. 1. ff. de legat. 2. leg. si in emptione 34. §. si emptio, peculitimo, ff. de contrahend. empt. Barry de success. lib. 9. capit. ultim. numero 8.*

6 Neque obstat quod legatum factum fuerit filiae pro omnibus juribus legitimæ, quo casu debetur vera evictio, non restricta ad rei valorem. Quia hæc evictio locum non habet, nisi pro rata debiti Legitimæ. Cui igitur summa duodecim millium scutorum non solum adæquet, sed etiam excedat summam filiae debitam, quam summam ejus maritus exegit & recepit, sequitur non esse locum alicui evictioni, ut probat *Fernand. Valsq. lib. 3. de success. resolution. circa finem, in explication. leg. scimus, Cod. de inoffic. testament. num. 1. fol. 198. Mangil. de evict. dicta questione 63. num. 38. ubi dicit adversus Bald. evictionem hoc casu non extendi ultra concurrentiam legitimæ. Quod probatur per text. in dict. leg. scimus, Cod. de inoffic. testament. ubi postquam dictum est, quod res quæ filio fuit assignata pro sua legitima, fuit evicta, querit Imperator an ex sua constitutione legitima suppleri debeat? præsupponit ergo non rei valorem, sed legitimæ supplendum esse.*

7 Præterea de iis quæ testamento relinquuntur, nunquam debetur evictio, sed ut dictum est, quandoque æstimatio: quia nunquam testator censetur plus iuris relinquere quam quod ipse habet: *leg. si domus, in princip. ff. de legat. 1. l. in quod verum, §. si usufructum, eod. tit. l. uxor patris, Codic. de legat.*

8 Fallit in legitima, quæ est filio quasi debita. Ergo si quid ultra legitimam relictum sit, illud non censetur relictum uti debitum, sed uti donatum. In donatione autem non debetur evictio regulariter, *l. Aristo, §. 1. & ibi Gloss. Bartol. & alii, ff. de donationib.*

9 Debetur tamen evictio impropria ad æstimationem, ut dictum est, cum agatur de filia, non autem de extraneo legatario: *dict. l. cum alienam, C. de legat. prout considerat Valsq. dict. num. 15. in fin. versic. Quod intellige.*

10 Cum autem de præmissis iterum dubitaretur: Dixi in primis, verissimam esse conclusionem, quod hæres ante traditionem legati non teneretur aliud præstare quam aliam partem alternativæ, si prima pars illius deficiat, vel pereat, quando hæres non fuit in mora; quamvis electio sit creditoris, seu legatarii. Quod probatur per *leg. si à substituto 47. leg. quæ de legato 48. & leg. cum res 49. §. si Stichus aut Pamphilus, ff. de leg. 1. & per leg. statuliberum, §. Stichum aut Pamphilum, ff. de leg. secundo, & per leg. si in emptione 34. §. si emptio, ff. de contrahend. emptio. quæ omnia iura, vnum per aliud explicantur, ut dicit Bartol. in dicta leg. cum res, num. 6. in prima oppositione. Quod etiam voluit Corneus in leg. cum alienam 7. versic. & si lega-*

tur, ubi dicit, quod si plures res legantur alternativè, debetur quidem evictio, sed hoc tantum ut alia pars alternativæ tradatur legatario, secundum Salicetum. Quod & voluit Tusch. litt. A, conclusionem 317. num. 15. Et faciunt tradita per *Gomel. variar. resolut. lib. 2. cap. 12. de qualitatib. contrahentium, num. 40. & Cuiac. in dict. leg. Stichum, de solution. ubi ¶ dicitur quod si alternativè debeatur Stichus aut Pamphilus, distinguendi sunt casus. Primus est, quando electio est creditoris, seu stipulatoris: Secundus, quando electio est debitoris, seu promissoris.*

Omissio secundo casu, in quo non versamur, sed in primo, videlicet quia electio est creditoris, seu legatarii, concludit quod mortuo altero extinguatur electio, & ille solus qui vivit, est in obligatione & petitione, dummodo debitor non sit in mora: nam si esset morosus, electio remaneret apud creditorem, utrum vellet pretium mortui, seu deficientis; an verò recurrere ad alteram partem alternativæ.

13 Quod etiam dicunt DD. omnes in iuribus superiorum citatis: hæc est enim communis resolutio Bartoli, Castrensis, Imolæ, & aliorum. Ergo cum nulla mora imputari possit hæredi circa præstationem bonorum legatorum in prima parte alternativæ, sequitur quod quamvis electio ab initio pertinuerit ad legatariam, electio illa extincta est per ablationem bonorum legatorum, & sola æstimatio appositæ in secunda parte alternativæ, per ipsam peti potest.

14 Quod autem oppositum fuit, nos fateri locum esse evictioni in casu, de quo agitur: non alio modo acceptandum est, quam eo, quo per nos dictum fuit. Nec enim diximus in legato isto alternativo, de quo agitur, veræ evictioni locum esse, sed tantum improprie, quæ ad pretium rei evictæ restringenda est: ut probavimus ex doctrina *Gomezii lib. 1. variar. resolut. cap. 2. de emption. & vendition. numero 36. versicul. aut scivit, Mangil. de eviction. questione sexagesimatercia, numero decimo tertio, Rot. decisione 265. numero nono, decimo, & undecimo, parte 1.*

15 Quod pretium licet generaliter in aliis evictionibus considerari debeat respectu temporis evictionis, tamen in casu æstimationis rei legatæ, debet inspicere respectu temporis testamenti, vel in omnem eventum mortis testatoris. Non enim *Cancerius*, quem allegavimus, loquitur duntaxat in materia majoris valoris monetarum, sed generaliter dicit quod in legatis, quando agitur de illorum æstimatione, attenditur tempus mortis, vel testamenti, ut dicit ipse *libro secundo, capite sexto, de solution. numero 150. videlicet attendi debet tempus mortis in legatis universalibus: at verò in particularibus æstimatio fieri debet respectu temporis testamenti: ut post Glossam in leg. penultim. in verbo, cedit, ff. de fundo instructo legato, quam sequitur, & singularem dicit Iason in leg. cum quid, in lectura, numero vigesimo octavo, in fine, ff. si certum petatur.*

Verum nimis indultum fuerat in prioribus nostris scriptis contrariæ opinioni. Cum re maturius discussa, & admittenda etiam distinctione ex adverso propoſita, factæ, aut nondum factæ electionis in legato alternativo, verius existimemus, ne quidem evictionem improprie hoc casu deberi, ea ratione moti.

16 Primò, quia bona Petrelatæ in prima parte alternativæ

R 4 ternativæ

ternatiuæ contenta, erant tempore testamenti litigiosa, & lis pro illorum vindicatione jam contestata, ut supponitur: Ideo subsecuta illorum euictione, hæres nihil legatariæ præstare tenetur, per textum expressum in *authent. nunc si hæres, Cod. de litigiosis*: quia solus lis euentus legatariæ relictus videtur, ut expressè dicitur in *dist. auth. & tradit Abbas in cap. Ecclesia sancta Maria 3. num. 8. ext. ut hic pendente*: Gratian. *discept. cap. 464. numero 54.*

17 *Secundò*, quia cum in prima parte alternatiuæ posita fuerint bona de Rac, necnon etiam bona Petrelatæ; ex alia verò parte æstimatio, seu valor illorum bonorum: non potest legataria legati partem acceptare in pecunia, sed totum in bonis, vel totum in pecunia acceptare debet: *l. si ex toto 8. §. si ita legatum, & ibi Ripa à num. 1. usque ad 10. & Jason colum. 1. & 2. ff. de leg. 1.* quia non potest legatarius eligere partem de vno, & partem de alio. Cum ergo non possit totum capere in bonis designatis, necessariò oportet ut totum capiat in pecunia, nempe in summa sex mille scutorum, in secunda parte alternatiuæ legata: Gratian. *discept. for. cap. 238. num. 31.*

18 *Tertiò*, quia euictio hoc casu processit ex facto Principis, nempe ex eo quod confiscatio bonorum illius, à quo testator bona legata quæsiuerat, fuit per edictum Regis reuocata, eo quod facta fuerat tempore tumultus bellici: tale autem factum Principis numeratur inter casus fortuitos, & idè occasione illius nulla debetur euictio: *l. Lucius, ff. de euict. Mangil. in tract. de euict. quest. 20. numero 14. 15. & 16. & questione 200. numero 31.*

19 *Quartò*, quia licet verum sit, legatum rei alienæ conuerti in æstimationem, quando fuit factum coniunctæ personæ; tamen hoc locum non habet quando hæres est etiam coniuncta persona: quia tunc priuilegiatus non vititur priuilegio contra priuilegiatum; & priuilegia inuicem conquassantur. Gratian. *discept. forens. cap. 488. num. 8.*

20 *Quintò*, quia non debetur euictio, quando constat ex coniecturis testatorem dispositionem suam ad certam summam restrinxisse; quia in hac materia alternatiuæ, sicut in aliis, semper attendenda est voluntas testatoris: Alciat. *consil. 31. sub num. 44. versicul. item limitatur quando ex coniecturis*: lib. 9. Mantie. *de coniect. lib. 9. tit. 9. num. 11.* Gratian. *discept. 988. num. 11.*

21 *De mente autem testatoris manifestè constat ex eo, quod testator voluit conseruare æqualitatem inter liberos, cum filiarum omnium tam natarum, quam nasciturarum legata reducerit ad summam 12000. scutorum: si autem Diana plus haberet quam aliæ, oriretur inæqualitas, & inuidia inter filias, quam leges abhorrent, ex traditis per Surd. consil. 17. n. 31. vers. tertio Respondeo.*

22 *Quod maxime procedit, quia testator habuit illam opinionem, quod summa 6000. scutorum esset æqualis bonis de Rac, & Petrelatæ in prima parte alternatiuæ contentis: cum duabus rebus alternatiuè legatis, præsumendum sit quod testator crediderit vnā esse eiusdem æstimationis cum alia: l. 1. ff. de reb. dubiis, & ibi Bart. Socin. & alii: Mansil. de fideicommiss. num. 31. Et quod ista alternatiua consideretur inter æqualia respectu importantiæ æstimationis, non autem respectu alterius qualitatatis, tradit Hermancetus in repetitione l. 4. §. Cato, n. 25 ff. de verb. oblig.*

Cum igitur testator illam opinionem habuerit quod bona immobilia in prima parte alternatiuæ legata, ascenderent circiter ad summam 6000. scutorum, posito citra præiudicium veritatis, quod locus esset propriæ euictioni, non esset censendum aliā summā testatorem grauare voluisse hereditarium suum, præterquam summā 6000. scutorum, & coniungendo hunc valorem cum aliis 6000. scutis legatis, filia in totum haberet summam 12000. scutorum, iuxta opinionem æquā, quæ potius quam veritas attendenda est: Mantie. *de coniectur. lib. 3. tit. 10. numero 1.* cum pluribus ibi citatis.

CAPUT CXCVIII.

Quando factus fuit calculus generalis cum mutua inter fratres liberatione subsecuta, utrum in ea comprehenderetur debitum ad quod unus ex fratribus alteri quidem tenebatur, sed illud cessum fuerat filia uni ex fratribus ex causa dotis, alio fratre debitore consentiente, & interveniente vera delegatione cum suis requisitis.

SVM MARIVM.

- 1 Quando cessio facta fuit cum clausula amplissimis, omnia iura, tam directa quam indirecta, transeunt in cessionarium, & nihil remanet apud cedentem, nec ulla actiones effluunt.
- 2 Quod præsertim locum habet, quando cum illius clausulis fuit additum iuramentum.
- 3 In calculo generali non comprehenditur debitum quod fuit iam extinctum.
- 4 In generali dispositione non venit pecunia ad solvendum creditori destinata.
- 5 Rationum redditio est mutua quadam compositione.
- 6 Assumens in se debitum alterius, efficitur illius in cuius favorem se obligavit.
- 7 Expressio certarum summarum in calculatione, quæ alias summas non designatas non est in oculis comprehensa.
- 8 Per delegationem veram extinguuntur obligationes delegantis, & quæ ad veram delegationem requirantur.
- 9 Per delegationem extinguuntur etiam obligationes delegantis erga summam creditorem.
- 10 Promissio bonitatis nemini delegati non respicit naturam veram delegationis.
- 11 Novatio sub conditione sufficientia debitoris legati facta resolvitur, si casus insufficientis evenierit.
- 12 Quæ sit natura, & quæ differentia conditionis pensivæ, & resolvivæ.

Pater in contractu matrimonii constituit filiam dotem, summā sex millium scutorum, jura cedens, in pecunia numerata, vel annuis redditibus, & debitis bonis, & exigibilibus solvendis, pro quibus